

۳۰۰ هزار نفر از طریق شرکت های تعاونی در استان همدان، سهام عدالت دریافت می کنند. علیرضا فکار مدیر کل تعاون همدان گفت: ۱۱۶ هزار نفر در مرحله اول شامل افراد زیر پوشش کمیته امداد، بهزیستی و بسیجیان بدون شغل و ۶ ماه حضور فعالانه در جبهه، در همدان مشمول دریافت سهام عدالت بودند. تاکنون سهام عدالت به ۱۰۲ هزار نفر از متولیان مرحله اول از طریق شرکت های تعاونی واگذار شده است. وی در ادامه افزود: ۱۷۰ هزار نفر از روستاییان و عشایر استان همدان در مرحله دوم مشمول دریافت سهام عدالت هستند.

## ۳۰۰ هزار همدانی سهام عدالت می گیرند

# دامداری سنتی تکیه گاه اشتغال روستایی

[محمد رضا موتونی نوشت]

استان همدان با ۱۹۵۴۷ کیلومتر مربع مساحت تولید ۵/۵ درصد از محصولات کشاورزی کشور را به خود اختصاص داده است.

مطابق آمار موجود در سال ۱۳۸۵ افزون بر ۴۳۵ هزار تن محصولات دامی شامل گوشت قرمز و سفید، تخم مرغ، شیر و عسل در این استان تولید شده است. ۸۰ درصد از گوشت قرمز و شیر خام استان در دامداری های سنتی و واحدهای خرد روستایی تولید می شود و ۹۸ درصد زراعت و باغداریان علاوه بر زراعت و باغداری به دامداری اشتغال دارند که اغلب آنان برای دامپروری خود شیوه سنتی را بر گزیده اند در حالی که حدود ۱۰۰ درصد طیور موجود در استان صنعتی است اما حدود ۱۰۰ درصد دام سبک و حدود ۵۰ درصد دام سنگین استان در دامداری های سنتی نگهداری می شوند.

دامداری به روش سنتی به عنوان یک حرفه مولد می ماند در تثبیت اشتغال و ماندگاری جمعیت در مناطق روستایی مخصوصاً در خارج از فصل زراعی مؤثر و مفید باشد.

همچنین در این روش شیلات مزارع و باغات در هر منطقه بدون نیاز به حمل و نقل و هزینه انبارداری مورد بهره برداری قرار گرفته و علاوه بر جلوگیری از هدر رفت مقادیر حتمی علوفه در معیشت خانواده ها تأثیر بسیار بیایی دارد. حراست و نگهداری دام از سهولت بیشتری برخوردار بوده و با توجه به مشارکت اعضای خانواده، نیروی کار نیز در این روش قابل دسترسی تر است.

تئوع در طعم و کیفیت محصولات با توجه به نوع پوشش گیاهی و آب و هوای هر منطقه از مزایای دیگر این روش است.

شیوع انواع بیماری ها، غیر بهداشتی بودن جایگاه های پرورش دام، احتمال انتقال بیماری های مشترک به انسان، بالا بودن بار میکروبی محصولات، انقباض نژادهای بومی با توجه به جفت گیری های کنترل نشده و دوری از بازار مصرف نیز عمده ترین مشکلات دامداری سنتی است. ضریب تبدیل پایین، پرت انرژی بالا پتانسیل ضعیف خروجی دام، عدم پذیرش مدیریت علمی از دیگر معایب دامداری سنتی است. از سوی دیگر رشد روزافزون جمعیت و نیاز به غذای بیشتر با کیفیت بهتر مستولان استانی را تاگزیر از صنعتی نمودن دامداری نموده است و به نظر می رسد دامداری سنتی روز به روز از رونق افتاده و شاهد شکار گریری واحدهای بزرگ پرورش دام و طیور در نقاط مختلف کشور هستیم.

حالا این سؤال مطرح است آیا در راه صنعتی شدن، این دامداری های کوچک که به عنوان یکی از توانمندی های قوی در تولید، محکوم به نابودی هستند؟

آیا در وضع فعلی و با توجه به میزان جمعیت و نیاز جامعه دامداری صنعتی قادر به تأمین منابع تولیدات دامی مورد نیاز خواهد بود. در سال های اخیر برنامه ریزان و دست اندر کاران بخش کشاورزی با توجه به ویژگی های مضاعف منحصر به فرد دامداری سنتی، با توجه به محتلفی برای ارتقای سطح کیفی این واحدها تنظیم و اجرا کرده اند. بهسازی و نوسازی اماکن دامی، ساماندهی

حدود ۴ ماه به یک ماه کاهش یافته توله بره ها و گوساله های هم سن و هم نژاد با امکان پرور بندی یکسان و در نهایت اعمال مدیریت علمی امکان یافته است تشکیل گله های هم سن با مشخصات همسان از نژادهای برتر در بخش دامپروری سنتی تولید آینده روشنی برای این حرفه می دهد. اقدامات انجام شده در سال های اخیر در این باره در خور توجه بوده اما به نظر می رسد لازم است در این باره توجه بیشتری معطوف شود و در این میان دامداران وظیفه مهم تری به عهده دارند. آنها باید پیوندی نه برای بقای خود در چرخه تولید ناگزیر به استفاده از علم و تکنولوژی های روز هستند تا محصولات تولیدی آنها قابلیت عرضه به بازارهای مصرف را داشته باشد، بازار مصرفی که محصولات سالم و کیفی را می طلبد.

مهندس ایراهیم رستمی، معاون امور دام سازمان جهاد کشاورزی استان همدان معتقد است: دامداری سنتی پتانسیلی است که در کشور وجود دارد و اتفاقاً نقش مهمی هم در تولید محصولات دامی کشور به عهده دارد اما نتوانسته مطابق نقش خود توسعه یابد. رستمی ضمن بر شمرن برنامه ها و طرح هایی که برای ساماندهی و توسعه کیفی دامداری سنتی در حال اجراست می گوید: برآوردی که مراکز پرورش دام های سنتی و دور بودن آنها از بازار مصرف با توجه به امکان فسادپذیری فرآورده های دامی یک مشکل عمده بر سر راه توسعه این واحدهاست. ساخت ایستگاه های جمع آوری شیر و میدان های عرضه دام مطمئن رهاکار حل این مشکل است.

مهندس رستمی بااین بودن سطح دانش دامپروران را دیگر مشکل عمده فاروی بهینه سازی دامپروری سنتی دانسته و افزود: توجه به پژوهش و تحقیقات و ارائه آموزش های مختلف و انتقال علوم و فنون و یافته های جدید از طریق دوره های آموزشی و ترویجی می تواند به رفع این معضل کمک کند.

همان امور دام سازمان جهاد کشاورزی استان همدان هم چنین می گوید: موفقیت تمام برنامه های تنظیم شده در این باره مستلزم ایجاد زمینه لازم در بین دامداران برای مشارکت برتر در توسعه است. توسعه تعاونی ها و تشکیل های بخش خصوصی و تریبی دامداران به عضویت در این تعاونی ها خواهد توانست دامپروری سنتی را در یک حرکت منسجم و علمی به سوی بقا در چرخه تولید رهنمون کرده و ما را امیدوار به نیمه صنعتی کردن این روش کند.



هدایت و راهبری می شود، همچنین با اجرای طرح کنترل کمی و کیفی تولید دام و ترویج استفاده از مواد غذایی مترکز با در صد از منطقه، زیر پوشش مناسب با نوع علوفه مورد مصرف در صد از دامداری ها و ضریب تبدیل دام افزایش قابل توجهی داشته است. به طوری که بازدهی شیر از ۸ کیلو در دام های سنتی به ۱۵ کیلو افزایش یافته است و نیز بار میکروبی شیر تولیدی دامداری ها از ۲۵ میلیون در ۲۰ سال پیش به کمتر از یک میلیون در زمان حاضر کاهش یافته است. با اینجهت کنترول شده عملیات تلقیح مصنوعی که امروزه در دامدار روستایی با آن آشناست،

دامداری های کوچک روستایی، صدور پروانه واحدهای کوچک روستایی، کنترل کمی و کیفی تکیه دام، آبخیزه گری کنترل شده از جمله طرح ها و برنامه های معاونت امور دام جهت ایجاد تحول در دامداری سنتی است. در طرح به سازی اماکن های جایگاه های پرورش دام بازسازی شده، سلامت دام و در نتیجه سلامت محصولات، افزایش شکار گریری داشته است.

در طرح ساماندهی دامداری های کوچک روستایی با صدور پروانه واحدهای کوچک روستایی واحدهای پرورش دام شناسایی و برای پذیرش مدیریت علمی

دامداری های کوچک روستایی، صدور پروانه واحدهای کوچک روستایی، کنترل کمی و کیفی تکیه دام، آبخیزه گری کنترل شده از جمله طرح ها و برنامه های معاونت امور دام جهت ایجاد تحول در دامداری سنتی است. در طرح به سازی اماکن های جایگاه های پرورش دام بازسازی شده، سلامت دام و در نتیجه سلامت محصولات، افزایش شکار گریری داشته است.

در طرح ساماندهی دامداری های کوچک روستایی با صدور پروانه واحدهای کوچک روستایی واحدهای پرورش دام شناسایی و برای پذیرش مدیریت علمی

## همدان، شهر عارفان

[حسین شهبازی]

یارم همدانی و خودم هیچ ندانی یارب چه کند؟ همدان با هیچ ندان

همدان یکی از شهرهای است که هیچ زمانی خالی از عرفا و عرفان نبوده و از زمان پیدایش عرفان و تصوف تا زمان حال همیشه عرفای بزرگی را در دامن خود پرورش داده و به عالم اسلام معرفی کرده است.

شهر همدان در تمام ادوار تاریخ از شهرهای بلند آوازه و مشهور ایران بوده و در این همین چندین باره به دست امرا و پادشاهان پیران و دیوباره آباد شده است. این شهر را قدما دارالمؤمنین و یا بلدالمؤمنان نامیده اند و به سبب داشتن علما، به دارالمعلم معروف بوده است اما با توجه به این که این شهر در طول تاریخ پر فراز و نشیب و خاستگامندان و عرفای بزرگ و شاعرانی سزگ را در دامن خود تربیت و به فرهنگ ایران زمین تقدیم کرده، علاوه بر القاب پیشین، به شهر عرفان نیز مشهور است و بی جهت نیست که شاعران مشهور ایران اشعاری راجع به اووند و این شهر سروده اند.

خود کل عراق مهد جان هاست اما همدان بهار معنائست چون در همدان مفر گرفتنی خط قدمه دان که بر گرفتنی

یا چنانکه خاتمی در تحفه العرائف نوشته است: راه همدان به دیده بویی هذله امیشت گویی خضرش مثل کعبه دینی ارونش ابویس خوانی کوهی جرحول جواهر پاک میخ زمین و سنون افلاک کار همدان چه دست لالاست کاروان در گاه غمناقت و یا این که مثنوی همدانی گفته است: فخر بر شیراز مکن ای خاک ایامان زمقنون

چون به مهد خویش رشک سدی شیراز داری همچنین یارب همدانی می گوید: یا لاله های وحشی لوند دل چرا؟ یاور هوای برهنی شیراز می کند

این شهر عارفان و سالکان بزرگی از جمله بابایطاهر همدانی، عین القضاة همدانی، خواجه یوسف همدانی، عرفا، میر سعید علی همدانی، مولانا عبدالصمد همدانی، ملا حسین قلی شوندی، مولی عالی الله همدانی، کوثر علیشاه همدانی و مجتوب علیشاه همدانی را در دامن خود تربیت کرده که نه تنها در همدان، بلکه در سراسر جهان مشهور و معروف بوده اند.

تأثیر ادب و فرهنگ قرآنی بر دینیتهای های بابایطاهر همدانی

یکی از مشهورترین شعراي متصوف قرن پنجم ایران بابایطاهر همدانی است که در اوخر قرن چهارم می زیسته است. بیشتر تثر وی به واسطه دینیتهای های اوست که چندین بار به وسیله همدانی و آبد شناسان گردآوری شده و به چاپ رسیده است. حتی بعضی از او دینیتهای ها به صورت ضرب المثل درآمده است که اکثر مردم آنها را از همه می کنند.

در این بزرگم دریا نه وینم به صحرای بنگرم صحرای وینم دلی دارم خردم حاجت کز و گرم است بازار محبت

از شرح حال و نحوه زندگی او چیز زیادی در دست نیست ولی تمام مورخان متفق القولند که او در همدان به دنیا آمده و در همان جا زندگی کرده است. چنانکه از محتوای بعضی اشعارش پیداست او همدانی بودن خود را اذعان می دارد.

من آن اسپیده یارم همدانی که لانه دارم اندر که نهانی تاریخ تولد او در دستنی معلوم نبود تا این که محققان از روی یکی از دینتهای های وی آن را مشخص کردند.

من آن بصرم که در ظرف آمدستم چون نقطه بر سرف حروف آمدستم بهر الفی الف قدی بر آید

الف قدم که در الف آمدستم که بر اساسی حروف جدید سال تولد او ۲۲۶ و سال وفاتش ۴۱۰ هجری قمری است. با این حساب می توان گفت بابایطاهر ۸۴ سال زندگی و در همدان فوت کرده است.

بابایطاهر در دینیتهای مذکور، خود را یکی از آن بزرگان می داند که تنها یکی هزار سال به دنیا می آید. همچنین مرحوم رشید یاسمی در مقدمه ای که بر دیوان بابایطاهر نوشته چنان تفسیر کرده که در میان ملل مختلف معروف است که هر هزار سال شخص بزرگی ظهور می کند و اعتقاد به ظهور یک بزرگ در رأس هزار سال از اعتقادات ایرانیان قدیم بوده است.

راجع به زندگی بابایطاهر مطالب زیادی گفته شده است اما به طور قاطع می توان گفت عارف شوریده حالی بوده که افکار لطیف عرفانی، اندیشه های عاشقانه و شور زندگی را به زبان ساده فارسی بیان کرده است.

او در عرفان و اخلاق و حکمت و علوم قرآنی تسلط کامل داشته و سرآمد عرفای زمان خویش بوده، چنانکه سلطان ظفر لی یک جملونی در همدان به ملاقات او رفته ولی با این حال در حالت تگدستی و فقر زندگی می کرده و از مال دنیا چیزی نداشته است. به همین علت است که درباره او گفته اند عریان به دنیا آمد و عریان از دنیا رفت.

خلاصه می توان گفت که او عاشقی است دل سوخته که با سوزناک ترین دینتهای های خود روح مذهب یعنی عشق را با لطیف ترین و بی پیراهن ترین کلمات بیان کرده است. او شاعری شوریده دل سوخته است که با زبانی ساده و مؤثر از دور افتادگی انسان از خدا و پریشانی و تنهایی خود گلایه کرده و از هجران یار شکایت کرده است.

اگر دل دایر و دل بر کوهه وگر دلیر دل را در جهانه دل و دایر بهر آهسته وینم ندونم دل که دلیر کوهه

تعداد آیات او به درستی مشخص نیست چون با دینیتهای دیگران مخلوط شده، اما بعضی محققان مثل وحید دستگردی دینیتهای های او ۵۹۲ بیت ذکر کرده اند که ۱۲۶ بیت هم تصانیف بی او مشکوک است.

عین القضاة همدانی جناب صوفی ما خود همیشه دل می برد علی الخصوصی که پیراهی ای مرا بشد

عبدالله بن محمد، ملقب به عین القضاة یکی از معروفترین عرفا، حکما و دانشمندان قرن ششم هجری است. نام او با ماری اشع آجین شدنش در تاریخ همواره در کنار نام حلاج و به دار آیدختش قرار داد. ناش عبدالله و نام پدرش محمد و کنیه او ابوالعمالی

و ابوالفضایل و ملقب به عین القضاة است. در بعضی نوشته ها ابوالعمالی بن عبدالله بن ابی بکر محمدبن علی بن الحسن بن علی السجستانی الاصل و الهمدانی الاهل مشهور به عین القضاة آمده است اما خودش در آثارش نوشته: ۳۰ سال است که سخن با خدای تعالی می گویم و خلق می پندارند که با ایشان می گویم. ای عزیز، معذور دار قاضی فضولی همدانی از کجا و این سخن های اسرار آمیز از کجا می آید، او از مشاعر عارفان قرن ششم است. او فقیه ابدید و شاعر است که مورد توجه خاصی وعام بوده و از نظر هوش و ذکاوت بزرگ المثل مردم زمان خودش به شمار می رفت.

آثار عین القضاة او با شعر کوهتای که داشته توانسته آثار از رنشدن و گرامیه و بی نظیری به رشته تحریر درآورد. اغلب نوشته های او با سبکی ساده و شیوه ای روان تألیف شده و تنها رساله لوائح اوست که با نثر سمیع و صنایع لغتی نوشته شده است.

قاضی کتب و رسالات متعددی به زبان فارسی و عربی به رشته تحریر درآورده که معروف ترین آنها عبارتند از: زنده الحقائق، به زبان عربی و در سن ۲۴ سالگی تألیف شده، مهیادت، به زبان فارسی، مکتوبات شامل تعدادی نامه های فلسفی و عرفانی که خطاب به مریدانش نوشته است، شکوی العریب به زبان عربی، رساله یزبان، شرح کلمات قصار بابایطاهر، رساله الهلایی و نزه العشق که دیوان شعر قاضی است.

مقام و منزلت عین القضاة در عرفان قاضی در زمانی می زیسته که اندیشمندان، متفکران و عرفای بزرگی چون خواجه یوسف همدانی، شیخ طبرسی، شهرستانی سندی مشرب و ده ها اندیشمند دیگر می زیسته اند ولی او از مقام و منزلت خاصی برخوردار بوده است که اکثر مورخان به آن اشاره کرده اند.

عراقی همدانی فخر الدین ابراهیم عرفا یکی از بزرگترین عرفان و متفکران قرن هفتم هجری قمری است که به احتمال بسیار زیاد بعد از مولانا جلال الدین رومی و حافظ بزرگترین شاعر و عارف ایران است، چنانکه استاد سعید نفیسی در مقدمه دیوان عرفانی می نویسد: من در زبان فارسی شاعری را نمی شناسم که مانند عرفا در بیان عشق تا این اندازه دلیری بی باک و بی ویران بلند پرواز بوده باشد. عاشق پیشگام معروف زبان فارسی مانند سعدی، حافظ و وحشی بافقی که سرآمد دانستان سریان عشق و دلدادگی هستند باز در صراحت گفتار و لوح بیان به عرفا نمی رسند.

او فخرالدین ابراهیم بن بوذرجمهر دلفگار متخلص به عراقی است که در سال ۵۱۰ در ده کیمجان همدان متولد شده است. عراقی درغزل عاشقانه شو انگیز قطعاً یکی از بزرگان زبان فارسی است.

بیان شیرین، روان و طرب انگیزی دارد که دیوانش بیانگر این واقعیت است، او اضافه فر غزل که استاد این فن شناخته شده، در حدود ششمرای عارف مشرب ایران است. دیوان عراقی در حدود ۵ هزار بیت اعم از غزل و ترکیب بند و ترجیع و قصیده و مثنوی دارد. او اضافه فر دیوان اشعار، ۲ کتاب و ۳ کتاب که سرآمد دانستان سریان عشق و دلدادگی هستند باز در صراحت گفتار و لوح بیان به عرفا و باقی مانده است.

فرش مشهد

www.mashadcarpet.com

همدان، خیابان شریعتی: ۱۸ ۳۳۳